Liikkanen Harri

2.3.2021

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

Viite: Sosiaali- ja terveysvaliokunta tiistai 02.03.2021 klo 12.00 / HE 241/2020 vp / Asiantuntijapyyntö

Asia: HE 241/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi

Teema: kuulemisen erityisteemana on henkilöstön asema uudistuksessa

Yleistä

Hallituksen esityksessä eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamiseksi ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistamiseksi on henkilöstön asemaan liittyvät ratkaisut ja niiden perustelut tehty pääosin hyvin. Henkilöstön asemaan liittyvistä asioista on pääsääntöisesti säädökset ja perustelut ns. uudistuksen toimeenpanolaissa ja sen perusteluissa.

Seuraavassa kuitenkin joitakin tarkentavia huomioita, joihin toivottavasti vielä kiinnitetään huomiota eduskuntakäsittelyssä.

Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta

8 § Hyvinvointialueen väliaikainen valmistelutoimielin ja 9 § Väliaikainen HUS-valmisteluryhmä

Lakiesityksen 8 §:ssä säädetään Hyvinvointialueen väliaikaisesta valmistelutoimielimestä ja 9 §:ssä Väliaikaisesta HUS-valmisteluryhmästä.

Henkilöstön on saatava ajantasaista tietoa ja päästävä vaikuttamaan muutoksen tekemiseen jo valmistelun aikana ja henkilöstön edustukseen on kiinnitettävä huomiota. Lakiesityksen mukaan säädettäisiin siitä, että monijäseniseen valmistelutoimielimeen valitaan ko. hyvinvointialueeseen kuuluvien tahojen viranhaltijoita. Lisäksi uudistuksen täytäntöönpanoa tukemaan voitaisiin hyvinvointialueille perustaa vapaaehtoisia poliittisia seurantaryhmiä, jotka voisivat välittää valmistelutoimielimelle näkemyksiään ja ehdotuksiaan.

Seurantaryhmien asettamisesta pitäisi säätää velvoittavammin ja niissä pitäisi huomioida myös henkilöstön edustus, jotta hyvinvointialueiden toiminnan käynnistämisessä hyödynnettäisiin henkilöstön ja käytännön palvelujen rakentamisen näkökulma riittävästi ja varhaisessa vaiheessa.

Väliaikaishallinnon aikana tulee säätää myös työsuojeluyhteistoiminnasta hyvinvointialueita perustettaessa ja muutosprosessissa on huomioitava työsuojelu- ja luottamusmiesorganisaatioiden perustaminen.

Aluevaltuustojen ja -hallitusten aloitettua työnsä henkilöstön edustus tulee huomioida niin ikään valmistelutyössä.

18 § Henkilöstön asema

Lakiesityksen 18 §:ssä säädetään henkilöstön asemasta.

Pykälässä säädetään, että sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävien ja tehtäviä hoitavan henkilöstön siirto kunnista ja kuntayhtymistä hyvinvointialueelle sekä hyvinvointiyhtymään katsotaan liikkeenluovutukseksi. Terveydenhoitajaliitto katsoo, että ennaltaehkäisevän terveydenhuollon näkökulmasta on selkeää, että myös koulu- ja opiskeluterveydenhuolto ja niitä tehtäviä hoitava henkilöstö perusterveydenhuoltoon elimellisesti kuuluvana osana siirtyvät liikkeenluovutuksella hyvinvointialueille.

Hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa on käsitelty liikkeenluovutuksen vuoksi syntyvistä palkkaharmonisaatiokustannuksista. Vallitsevan oikeuskäytännön mukaisesti liikkeenluovutuksella siirtyvän henkilöstön palkkaus on korjattava 2-3 vuoden kuluessa kunkin palkkaryhmän korkeimpiin palkkoihin. Palkkaharmonisaation toteuttamiseen on varattava riittävä valtion rahoitus. Tulevien hyvinvointialueiden myönteisen työnantajakuvan synnyttämiseksi ja työvoiman houkuttelevuuden vuoksi valtion rahoitukseen tulisi rakentaa kannustava elementti siten, että palkkaharmonisaation ripeästi toteuttaville hyvinvointialueille olisi mahdollista osa syntyvistä harmonisaation kustannuksista kattaa erillisrahoituksella. Mahdollisten työmarkkinakorotusten käyttäminen lakisääteisten velvoitteiden hoitamiseksi ei ole perusteltua.

Lisäksi

Voimaanpanolaki jättää myös osin avoimeksi mahdollisiin perustettaviin yhtiöihin siirtyvän henkilöstön lisäeläketurvan: laissa tulee turvata myös jatkoliikkeenluovutuksella sote-yhtiöihin siirtyvän henkilöstön lisäeläkkeet sekä aiemmat alhaisemmat eläkeiät. Mikäli sote-yhtiö päättää liittyä jonkin muun eläkelaitoksen kuin Kevan piiriin, on sen järjestettävä korvaava ratkaisu eläke-etuuksia menettäville työntekijöilleen.

Voimaanpanolaissa tulee säätää työsuojeluyhteistoimintavelvoite jo hyvinvointialueita perustettaessa, kuten työsuojelulaki edellyttää. Muutosprosessin aikana on huolehdittava myös työturvallisuudesta ja -terveydestä.

Harri Liikkanen
neuvottelupäällikkö
Suomen Terveydenhoitajaliitto STHL
gsm 040 5665715
www.terveydenhoitajaliitto.fi

Terveydenhoitajaliitto
HÄLSOVÅRDARFÖRBUNDET